№ 631. (60)

AN

SAIGHIDEAR CRIOSDUIDH:

NO

NA DLEASNAIS IOMCHUIDH

CHAUM

BEATHA DHIADHAIDH CHAITHE,

AIR

AN SPARRADH AIR AN ARMAILT:

O

EISEMPLEIR CHORNELIUS.

SEARMOIN.

LE TOMAS BROUGHTON, M. A.

Le Roimh-radh, do na Saighidearan Gaidhealach, le neach araidh eile.

DUN-EADUIN:

CHLODH-BHUAILT' LE EOIN MOIR.

1797.

BRITISH MUSEUM

DO NA SAIGHIDEARAN GAIDHEALACH.

A Bhraithre,

ANNS an t Searmoin a leanas, air a tionndadh chum bhur caint fein, agus air a clo-bhuala chum teagaiſg iomchuidh thoirt dhuibh, do reir ordugh, agus air coſtas na chuideachd mhòr oirdheirc ann Lúinduin, a' ta, chum eolas an t Soiſgeul a ſgaoileadh, &c.—Tha ſgeul agaibh mu dhuine fiudhach araidh, bhá na ſhaighidear; agus ris an robh air earbſadh, a reir inbhe teareantachd a Righ, agus an riaghalachd ſhuighte ann a dhuthaich. Ach ge do b' i ſo a cheaird,—an gnothaich ris an robh e ceangailt, gidheadh, bu neach e, air an robh eagal an fhior Dhe, agus ag oibreachadh firinteachd: agus, do bhri nach 'eil Dia ag amhairc air pearſa ſeach a cheile, ach anns gach uile ſtaid bheatha 'san t ſaoghal ſo, eiſean air am bheil eagal De, tha e taitnich aige, uime ſin, chi ſinn gu'n robh an ſaighidear crabhach ſo taitnich dhà; air mhodh s gu'n do chuir Dia an Spiorad Naomh, Peadair d'a ionnſuidh chum a theagaſg, agus a ghlacadh aſteach do'n Eaglais

Chriosduidh leis a bhaiste, agus le sin saighidear do Chriosd a dheanamh dheth, chum cogadh le misneach fodh a bhrataich, an aghaidh a pheaca, an t saoghal agus an diobhal; agus fa-dheoidh, gu faighidh e beatha shiorruith.

'Nuair a rinneadh an duine so na shaighidear Criosduidh, fodh Righ nan righ, agus Tighearna nan tighearna, cha 'n 'eil e air a radh, agus ni bheil aobhar a smuainteacha, no chreidsin, gu'n do sguir e bhi 'na shaighidear, mar bha e roimhe, chum dionadh an *Impere* agus an riaghalachd. Uimesin, feudar fhaicin, gur comas do'n duine cheudna bhi na shaighidear Criosduidh, chum, le cumhachd grás Dhe, cogadh dheanamh an aghaidh a namhaidin spioradail a chuiridh air seachran e air beatha shiorruith; agus fós, an aghaidh naimhdin a Righ agus a dhuthcha', le durachd feadadh mi radh, gu bi giulan an t saighidear Criosduidh leithid, is a choisineas dha cliu airson fior chruadalachd, agus ionracas anns gach staid am bith e. Oir, mar Chriosduidh, tha e foghlum anns na h uile staid gu bith e toilichte;—umhal do Dhia, agus do dhaone aig am bheil còir ughdaras os a cheann.

Mar a ta mi dochasach gu bheil sibh uile a creidsin anns na Scrioptoire naomh, gur iad briathar De,—deachdadh De an Spiorad Naomh, a bhrosnuich daone aridh labhairt do reir a thoilsin; agus gur annta tha againne eolas air an fhior Dhia agus air Iosa

Crioſd, agus beatha ſhiorruidh tridſin; air mhodh ceudna, tha duil agam, gu bheil ſibh uile togradh bhur giulan agus caithbeatha bhith cordadh riuſan.

Anis, anns na Scrioptoiribh naomh ſin, tha e air aithneadh dhuinn uile, eagal De bhith oirn, agus gu'n d'thoir ſinn onoir do 'n Righ, agus do'n na h uile a 'ta ann, ughdaras fodhe.

1. Biodh eagal Dhe oirbh.

Tha e air a radh ann briathar De, *Seanradh* 9. 10. Eagal an Tighearna, is toiſich gliocas e, agus eolas an ti naomh is tuigſe e. Agus a ris, *Ecieſ.* 12. 13. Biodh eagal De oirbh, agus co-lionadh ſibh aithintean, oir is e ſo dleaſdanas iomlan an duine. Tha eagal De air na h aingidh, bhri gur fioſraich iad gun tabhair e iad fo dhiteadh,—gu breathanas. Air a mhodh cheadna, tha eagal De air na deamhain, agus tha iad air chridh; ach ni bheil gradh De aig na haingidh, no aig na deamhain; agus air an aobhar ſin, cha 'n 'eil iad a deanamh fiorſheirbhis dha, le urram agus le eagal diadhaidh, anns a bheatha ſo, agus uime ſin cha chomus dhoibh comhnuidh ghabhal maille ris, na rioghachd,—'sa bheatha ri teachd. Is e dith gradh tha deanadh an diobhal mar tha e; agus 's e dith gradh De 's ann duine, tha ga dheanamh coſmhuil ris an diabhal. Ma ghradhachais ſinn Dia, airſon ar cruthachadh, ar ſabhaladh, agus airſon uile

bheannuchadh na beatha ſo, ach gu h araidh, airſon fuaſgladh an domhain le ar Slanui'-fhear Ioſa Crioſd, airſon meadhonain nan gras agus dochus na gloir; 's ann bhithis eagal oirn a dheanamh nis diombui'ach leis, le ſmuainte, le briathar, no gniomh lochdach air bith. As eagmhas eagal agus gradh Dhe, cha chomas bhith ſonadh 's ann t' ſhaoghal ſo,—oir tha na h aingidh coſmhuil ris a mhuir bhuairte; oir fois air bith cha-'n fheud i ghabhal; ach tha a h uiſgeachan ag oibearachadh nios ſalachair agus clábair; cha 'n 'eil ſith air bith, d' their mo Dhia ſa, do na h aingidh. *Iſa. lvii.* 20. 21. Agus is cintich e fos, nach comus bhith ſonadh ann sa bheatha ri teachd, gun ghradh De, oir, nach 'eil fios agaibh, nach ſealbhaich luchd deanamh na h eacorach rioghachd Dhe. 1 *Cor.* vi. 9. Oir aig la bhreathanas, im'ichidh iadſan chum peanais ſiorruith. *N. Mat.* xxv. 45.

Cha chomas eagal agus gradh De bhith ann, mar is ſoilleir, gun chreidſin gu bheil Dia ann; agus gu bheil e toirt luach-ſaothear do'n droing a dh iarras e gu dichiolach. Ann aon fhocal, ma ta ceart eagal agus gradh Dhe annuin, ni ſinn aora' dha,—bheir ſinn buidheachas dha,—cuiridh ſinn ar n uile muinghin annſan,—gairmidh ſinn air,—bheir ſinn onoir d' a ainm agus fhocal naomh,—agus ni ſinn ſeirbhis threibh-dhireach dha gu crioch ar beatha.

2. Thugaibh onoir do'n Righ.

Tha Dia ar Slanui'fhear, Ioſa Crioſd, Righ na'n righ, agus Tighearna na'n Tighearna. *Taiſb. Eoin*, xix. 16. Is eiſean an Righ, Jehobhah nan ſluaigh; tha eiſean a riaghaladh, biodh an ſaoghal ait. Tha eiſean na Righ cia neo-thoilighte air bith 'ta luchd comhnuinh na talamhain. *Salm* xcvii. 1. 2. &c. agus xcix. 1. Tha uile chumhachd aige. Le ſocal a bheoil cuiridh ſe a ghaoth, agus cuiridh ſe a mhuir gu ſith, leagaidh ſe ardan a tuinn, 'nuair is corrach a h'onfhath agus a ſtoirm; agus mar an ceudna, cuiridh ſe gu coſg boile a phobul, agus an cuthach fodh reachd. *Salm* lxv. 7. *N. Mat.* viii. 26. Buinidh uile cumhachd do Dhia; gidheadh tha e toirt gnathachadh cumhachd do dhaone bhos air talamh; leoſan tha e rioghladh 's ann t ſaoghal: mar a ta e ag radh, *Seanradh* viii. 15. 16. 'S ann triumſa tha righrean a' riaghladh, agus prionſuidhe ag orducha ceartais; triumſa a' ta prionſuidh riaghladh, agus na h uaiſle, eadhon, breathamhain ta talamhain uile.

Thugamaid, air an aobhar ſin, onoir do 'n Righ, mar mhiniſter Dhe os ar cinn. Thugamaid onoir d'a offig, agus urram d'a phearſa; guidhmid ri Dia air a ſhon, chums gu caithear ar beatha ann fois agus ſuaimhneas, ann uile dhiadhachd agus ionracas. Gabhamaid uile comhairle an duine ghlic, agus gu dimhin ſi comhairle Dhe fein i. *Seanradh* xxiv. 21. A mhic, biodh eagal

an Tighearna agus an Righ ortſa, agus na bith gnothach agads—na tathaich—na rach ameaſg nan daone a ta toiliche eaſumhalachd —iadſan a ta deanamh tair air uachdranachd, agus maſluchadh ard-inbhe. Tha N. Pol 'gar comhairliche, *Romh.* xiii. 7. Thugaibh do gach uile neach an dlighe fein, Cáin dha ſan do'n dlighear Cain, cis dha ſan do'n dlighear cis, eagal dha ſan do'n dlighear eagal, agus onoir dha ſan do'n coir onoir.

Mur tabhair ſinn onoir do 'n Righ, tha ſinn eaſumhal do Dhia fein a dh orduich ſo a dheanamh. Mar Chrioſduin, tha an eiſempleir is airde agus is oirdheirc again, 'gar broſnuchadh ſo dheanamh: eadhoin, eiſempleir ar Tighearna Ioſa Crioſd fein, oir thug eiſean cis gu *Empere* na Romhanaich. *N. Mat.* xvii. 25.—bha na chinnich, agus rinn na h abſtolaibh naomh mar an ceudna. Tha ſgeul again mu na cead Chrioſduin, ge do bha iad air na n geur leanmhuin le uachdranan an t ſaoghal ſo, gidheadh cha robh iad eaſumhal. Uime ſin, a bhraithre, na bith ſibhſe eaſumhal air chor air bith, ach thugaibh onoir do 'n Righ agus bithibh umhal do'n lagh is e ſo bhur gliocas agus bhur tearantachd. Ach

3. Biodhibh umhal dhoibhſin uile aig am bheil ughdaras 'o n Righ thairis oirbh. Mar Chrioſduin, tha ſo. cintich, ceangailt oirbh.

Mar ſhaighidearan, is eigin dhuibh bhith umhal agus urramach da 'r fir iuil,—da 'r ceannarduibh uile; agus *cha 'n ann a dhain-doin, ach gu lan toilich.* Is tlachdmhor, taitnich an ſealladh, armailt mhor fhaicin, fodh ceart riaghal, ann deagh ordugh; na h uile dhuine co-liona dlighe aite fein 'o 'n ard-uachdran gus an duine 's iſle dhiu. 'S ann mur ſo ni iad feum;—'S ann mur ſo gheibh iad buaidh thairis air na 'n naimhdin uile. 'Nuair a' ta giulan an t ſaighidear mar ſo, onorach agus umhal, ſonna agus ſubhailce, tha ceart-choir aig air urram agus cliu. Ach

Ceaduichibh dhomh a bhraithre, comhairle thoirt dhuibh, mar ſhaighidearan umhal diadhaidh, gan monmhor a dheanamh gan fhior aobhar, agus iadſan a ta deanamh monmhor, a ta talach, a ta neo-thoilichte, agus a ta cleachda comh-ſtridh, a' ſheachna. Mu thig monmhor gu ceann, tha cunnart gu 'n lean eaſumhalachd teann air, agus an deigh ſin iomadh ghne uilc. Mu ta aobhar gearan agaibh, deanamh e gu h urramach, agus gu ſithcheanta, agus gheibh ſibh leaſacha.

Is craiteach ſmuaintiche, air n uine ſa bheil ſinne beo. C'aite an tiondain ſinn, nach tachair ſinn ri muintir aingidh, a bhuaireadh ſinn cul chuir ris an diadhachd, agus briathar naomh Dhe, 's urrin ar deanamh glic chum ſlainte ſhiorruith; agus fos, gu feud ſinn bhi eaſumhal do'n Righ,

gan chiont! Tha dochus agam, mo chodhaoine, gu bith ſibhſe uile, ſeaſamhach ann ſan diadhachd,—ann 'ur dleaſnais; is e ſin, gu bith eagal Dia oirbh gu'n tabhair ſibh onoir do'n Righ, agus iadſan uile a' ta ann ughdaras fodhe.

B' ard cliu nan gaidheal, na 'n linne fa leath, air ſinnſearan, airſon mor-mhiſneach, chum onoir na 'n Righ, agus na'n duthaich dhionadh tearainte. Tha duil agam nach toir an ſliochd mi-chliu orra le caochladh cleachdain.

Ann aon fhocal, is creideaſach dhuibh fein, agus is taitnich d'ur co-iochdranaibh uile, an deagh theiſteas, an t' iomradh math tha 'ur giulan riaghaltach, agus ionruic, a coiſin dhuibh anns gach aite ſa bheil ſibh. Biodh foighdean agaibh, gus an toilich Dia, ann curſa a fhreaſdal naomh, firean agus ſith thoirt ann ar 'n uine,—gus an d'thig an t' am gu pill ſibh d'ur duthaichibh fein,—d' ur cairdin agus tealachaibh, le onoir agus deagh iomradh agus gu'n tabhair Dia gras dhuibh an bheatha ſhiorruith fhaigheal tre Ioſa Crioſd ar Tighearna. *Amen.*

AN

SAIGHIDEAR CRIOSDUIDH.

SEARMOIN.

GNIOMHARA X. I. 2.

AGUS bha duine araidh ann an Ceſarea, do'm b'ainm Cornelius, ceannard cheud do'n chuideachd do'n gairrear a chuideachd Eadailteach.

Duine crabhach 's air an robh eagal De, maille ri thigh uile, bha toirt moran deirce do'n t ſhluagh, 's a deanamh urnuigh ri Dia ghna.

Tha mi ri gairdeaehas mo chairdean's mo cho-ſhaighideara ſan chogadh Chrioſduidh, gu'm bheil ſibh air an la 'n diu ann ſo cruinn an ceann a cheile 'n tigh Dhe 's a chum gum biodh e gus a chuid 's fearr 's ni h-ann gus a chuid 's meaſa tha mi guidhe oirbh

eiſteachd dhurachdach a thoirt ſeachad *car beagan* le foighdinn.

Tha'n ſcriobhuiche naomha toirt duinn an ceann ar teagaiſg caithe-beatha ceannaird threunmhor 's dhiadhaidh nach do ſmuainich idir gun robh aidmheil mar ſhaighidear an aghaidh na'n dleaſnais tha creide 'g iarruidh a chleachdain, ach bha e ſeas'ach airſon lagh Dhe, co maith 's airſon reachd a dhuchadh, 's co eudmhor (feudaidh mi radh ni's mo gu mor) airſon urram Ri nan righrean, 's a bha e airſon morachd na cuirte, * do'n robh e deanadh ſeirbhis.

O ghiulan diadhaidh 's ciatfach a cheannaird ſo bheir mi fa'near gu'm bheil beatha ſaighidear ceudaicht', 's urramach, 's nach 'eil i na naimhaid do ghluaſad naomha no do cho-luadar ſtuama'. Gu'm bheil beatha ſaighidear laghail, 's i mo bharrail gur furas a chomhdacha', thaobh 's nach d' fhuair Eoin baiſte bha ullamh gach ám air achaſan a thoirt le danadas do gach ea coir 's droch bheairt, cron do lethid ſin do chaithe beatha, oir, chi ſinn 'nuair a dh'fhioſraich na ſaighideara dheth a thainig d'a ionnſuidh a meaſg morain eile bheir am biora gus a chridhe le ſhearmonaibh. Ciod a dh'fheuma' iad a dheanadh? Ciod an ſeol a ghabha' iad air teicheadh o'n fheirg ata ri teachd? Bi 'n fhreagairt a thng eiſean orra, " Na deanaibh aineart air duine air bith,

* The Majeſty of the Roman Empire.

" no caſaid-bhreige 's bithibh toilicht le'r " tuaraſdal." Chi ſinn mata, gum bheil freagra' Eoin na dhearbha' ſoilleir gum bheil beatha ſaighidear na ſtaid laghail ; oir, na'm biodh ſin air atharach', cronail, no air a toirmeiſg cha'n 'eil teagadh gu'n caomhna' eiſean iad *aig nach robh baigh ri neach ſeach* a cheile. Ach an aite 'n earralacha' gu'n a bhi ri h-aineart g'un chaſaid a dheanadh gu h eacorach 's a bhi toilichte le'n tuaraſdal, 's ann a bheireadh e aithne dhoibh am brataichean a threigſin air ball, an armachd a leigeil a ſios 's iad fein a ſgaoileadh feadh an t ſhaoghail. Cha mho cuideachd a nochda 'ar Slanuighear beannuichte deaghghean, no idir a chliuthaicheadh e 'n ceannard cheud a th'air ainmeacha leis an tſhoiſgeulach Lucas na 'm biodh an doigh air an robh e caithe bheatha 'n aghaidh creide 's deagh bheus. Uime ſin tha iadſan fo mhearachd mor tha'm barrail gu'm bheil beatha ſaighidear na ſtaid mi laghail 's aingidh. Tha, oir, ged ata moran ſan armailt an dras (ni truagh ri aideacha') ro olc 's truaillidh, gidheadh, tha ioma' ceannard ceud diadhaidh ri fhaghail nam meaſg, ioma' ſaighidear crabhach le h Ioſa tha taireis dileas na ſheirbheis, 's ſeas'ach na chreide. 'S iad mata, mhuintir tha tilgeil maſla' air an t ſheirbheis tha ri choireacha, 's cha 'n i 'n t ſheirbheis fein, oir, tha ſin gu'n amharus cliutach, 's meaſail.

Ach an deigh gach ni taitneach a dh'fheudar a radh as leth beatha ſaighidear mar ſheirbheis laghail 's urramach gidheadh, tha i call a meas an ſuile moran a thaobh mi-ghathacha 's giulan aingidh ioma' neach a' tha ſan armailt. 'S fheudar do dhroch bharrail a bhi aig daoine maithe do'n ghne beatha ſin, 's a bhi fo eagal gu'n gabh an cairdean na 'n luchd daimh ſan t-ſhaighidearachd 'nuair a chi iad giulan michiatfach na muintir ata ann. Tha iad a' ſaoilſin gu'm bheil mionan, miſg, 's neoghloine, 's ioma' peacana' uamhara' ceangailt ris an armailt air fad, 's mar ſin a' codhuna' gu'm bheil an neach ata na ſhaighidear, air an t ſhlighe dhireach gu ſgrios 's dorain. 'S co dh' *fheudas daoine tuigſeach, 's fior Chrioſduna a choireacha'*, no cron fhaghail do pharant diadhaidh, curamach mu leas a' mhic ged a bheireadh e comhairle air am briathra' dh' Iacoib, a thaobh Shimeoin 's Lebhi, O mo mhac, na tigſe ſteach do'n diomhaireachd; do'n co-chruinneacha' m'urram na bi-ſa air do cheangal. Cha 'n 'eil mi 'g ainmeacha ſo chum maſla' thoirt do'n t-ſheirbheis tha mar a thug mi cheana fa' near neo-chronail 's cliutach 's ni 'm bheil mo bhriathra air an ſonracha' an aghaidh muintir araidh ſam bith, oir, mo thruaigh! ameaſg gach ordugh 's inbhe tha ciontaich ri fhaghail, daoine tha cuir an gniomh nithe airidh air achmhaſan. An ioma' nithe tha ſinn *uile peacacha*, 's a' teachd gaoirid air ar

dleaſnas. Is ged ata mi air an am a' gabhail fath labhairt ri daoine ſonraicht' an inbhe ſhonraicht cha'n ail leum a ſhaoilſin gu'm bheil mi gam meas ſin nam peacaich oſcionn daoine eile. Cha'n 'eil idir. Tha aobhar againn uile bròn a dheana' 's a radh gu'n deachaidh ſinn air ſeachran o'n tſhlighe, 's uile gu leir air fas neo-tharbhach. Uime ſin buaileadh gach ciontach ciod air bith inbhe, no ſtaid, air a chridhe fein 's abradh e: "Thighearna bi trocaireach "dhomh ſa peacach." Aidicheadh gach peacair le Daibhi 'n deigh dha aithreachas treibh-dhireach 's neo-chealgach a chuir, an gniomh. "Pheacaich mi 'n aghaidh an "Tighearna, 's MISE 'N DUINE."

Ann an labhairt ni's faide o na brithra ſo, ceudaichibh dhomh mo bhraithre 's mo choſhaighideara:

1. Eiſempleir Chornelius a chuir romhaibh.

2. Fheuchain cia ea-cos'ail an eiſempleir ſo ri giulan 's caithe-beatha moran ſan arm.

3. Ainmichidh mi ni no dha chum bhur broſnacha gus an eiſempleir ſo leantuin.

A chum toiſeacha air a cheud ni chuir mi romham.

Bha Cornelius do na cinnich a bha aineolach air an Dia bheo; bha e na iochdaran

do na Romanaich, na cheannard cuideachd do ſhaighideara bh'air an ſuidheacha aig Ceſarea 'n t-aite comhnuidh a bh'aig uachdarain Iudea chumail na'n Iudhach fo ſmachd a bha niſe fo chis do na Romanaich. Ach ged a bha e air teachd o na cinnich choimheach 's *a thaobh aidmheil*, na ſhaighidear, gidheadh, dh'iompuicheadh e gus a chreide Iudhach, 's bha e deanadh aora' do Dhia Iſraeil amhain. Tha'n t-eachdraibh naomha labhairt moran ga chliu, 's ag innſe gun robh e na dhuine crabhach air an robh eagal De, bha toirt moran deirce *do na bochdaibh* do'n t ſhluaigh, 's a deanadh urnuigh ri Dia ghna.

Tha gach buaidh thaitneach dhiu ſin airidh air ar ſmuainte leigeil orra fa leth car beagan.

1. Bha Cornelius na dhuine crabhach. Ach feudaidh cuid a dhaoine bhi ullamh a radh le fanoid, Am feud ni maith air bith teachd amach o Naſaret? Am feud an armailt ſeirbhiſich fhireunach altrum do Dhia na ſith? Feudaidh, oir, do Dhia tha na h uile nithe comaſach, 's chuir Cornelius eiſempleir romhain gum feud ſo tachairt. 'S ni 'm bheil caochla' aimſir, no aite, no ni air bith eile fagail creide 'n dras ni's neo-fhuras a chleachdainle'r ſaighideara ſna linne ſo no bha e ſan am ſin. Am bheil e deanadh daoine neo-iomchuidh airſon crabha' iad a bhi na'n ſaighideara? Am bheil e

mar fhiacha' orra bhi olc, aingidh, a thaobh iad a bhi giulan arm? An fheudar dhoibh bratach Chrioſd a threigſin, 's a dhichuimhneacha gum bheil iad na'n ſaighideara aige co luath 's a ghabhas iad an ſeirbheis an Ri? Gu cinteach cha'n fheud, 's cha mho bhios e mar chleachdain aig a mhuintir tha ſiubhal an ceumana 'n deagh cheannard cheud ſo. Tha air innſe dhuinn gan robh e na dhuine crabhach, 's mar ſin feudaidh ſinn a' ſmuaineacha ſaor o pheacana uamhara tha gu tric a leantuin an airm, mar ata miſg 's neo-ghloine. Cha'n fheudar a ſhaoilſin gun d'eabair ſe e fein an dibh mar a mhuc ſan lathaich, no gun tug ſe e fein thairis gu tur do dh'an mianna feolmhor. Cho do thruaill briathra miſtuama uair air bith a theangadh 'm ball ſin a thugadh dha gu cliu Chruithear a ſhein 's urnuigh a dheanadh ris. Ach ſgeudaich ſe e fein le ſtuamachd mar le maiſe òir, 's le geanmnachd mar le truſcan ſgiamhach.

2. Bha eagal De air Cornelius. Air dha bhi na cheannard, 's maith dh'fheuta cuideachd gun robh e lan miſnich 's cruadail, ſeolta 'n tarruing ſuas feachd an ordu' blair, 's mar ſin le threabhantas 's a dheagh dheanadas gun d'arduich ſe e fein ſan armailt. Ach cha do chuir a ghaiſge e oſ-cionn fiamh Dhe bhi air, no ſheoltachd an gnothuiche-cogaidh oſ-cionn a bhi ciun macanta,

nithe tha feuchain gum feud duine bhi fearail, buadhmhor, ach ſeimh iriosal cuideachd. 'S gu cinteach 's i iriosłachd 's eagal De 'n ceart bhunchar air am bheil fior mhiſneach air a togail. 'S cha'n 'eil neach air bith 's lugha geilt, agus 's treunmhoire no eiſean ata diadhaidh ioraſal. Mar ſo thug an duine glic fa'near o ſhean, " Tha na " fireuna co dana ri leomhan." Bha eagal De air Cornelius, 's le ſin cha robh ni air bith eile aige na chuſpair eagail, " Ged'a " ſhuidheacheadh deich mile do'n t ſhluagh " iad fein na aghaidh mu'n cuairt 's ged'a " dheireadh ſuas cogadh na aghaidh, a " thaobh a mhuinghin bhi ſan Tighearna " ghleidheadh ſo e gu'n gheilt gun fhiamh." Tha charaig air an do leig e thaic laidir 's daingean. " Oir, co, no ciod a dh'fheud- " as cron a dheanamh air an duine ſin tha " na fhear leanmhuin air an ni ata maith." Dh'fholum e o eachdraidh cogadh na'n Iudhaich nach robh buaidh-chatha co mor an earbſa ri aireamh 's neart feachd 's a bha e ri comhnanh Tighearna nan ſluagh. Airſon ſo co maith 's ioma' ni eile bha eagal De air gu glic a' toirt fa'near gum be ſo cheart doigh air a bhi buadhmhor.

3. Thug Cornelius moran deirce do'n t-ſhluagh. A chum ſo dheanadh, feudaidh ſinn a ſmuaineacha gun robh e gu glic a toirt fa'near ciod a chuireadh e amach d'o mhaoin, nach robh e 'g iarruidh airneis

fhinealta, no ſgeudacha riamhach no deanadh an-caithe air airgiod, a' cluich air chairtean 's air dhioſan, 's cha mho fhuara e gu tric ag ol is ſtigh oſda. Oir gu'n amharus na'm be ſin a chleachdain, cha bhiodh ni's leoir aige gu e fein 's a theaghlach a chumail an teachd-an-tir, 's ni's lugha gu mor cha bhiodh e comaſach truacantachd a nochda do mhuintir uireas'ach 's an ſhocrach. Ach bha e gu glic crionda toirt air a choſtas freagradh do theachd a ſteach an comhnuidh a' gleidhe ni egin an cul na laimhe airſon a bhochd 's an fheumach. A chum an dleaſnais ſo cho'liona, feudaidh ſinn a thuigſin, gun do ghleidh e thigh gu tric, no gun robh e gu h uaigneach na chairtealan, nach robh e na ghnathacha aige bhi dol mu'n cuairt an amaideachd 's am faoineis maille ri droch cuideachd tha ruith air falbh le airgiod 's aimſir dhaoine. Bha e fioſrach gun robh e freagearach do Dhia airſon a bhuil a bheireadh e as na talanta ſin, 's air an aobhar ſin cha drinn e 'n caithe a riaracha an-mianna.

4. Bha Cornelius a' deanadh urnuigh ri Dia do ghna. Tha urnuigh na dleaſnas ata dligheach do Dhia, 's tha e mar fhiacha air gach neach a cuir an gniomh ciod air bith inbhe no aidmheil. Tha'n iobairt mhaduin 's fheaſcair ſo air a h iarruidh a' toirt a ſuas o'n champa co maith 's o'n altair. O 's fheudar do'n Ri air a chathair, do'n

mhorair na luchairt, do'n t ſhagart ſan teampul, do'n f hear-cheird ſan bhuth, do'n oibriche-la ſan mhachair, an glun a luba' do Dhia an Cruith'ear, an iarrtus, 's an ath-chuinge chuir a ſuas ris airſon grais 's trocair 's cliu 's taingealachd iocadh dha gach la bhios iad beo air thalamh. Bha ſo na f hior chleachdain ag an duine dhiadhaidh Cornelius, os bar tha e coſmhail nach do thoilich ſe e fein le bhi deanadh urnuigh moch 's an-moch an uaigneas, ach a teas ghradh a chridhe rinn e urnuigh ri Dia a ghna; 's e ſin, bha e ri urnuigh gu tric, gach la ſan teampul a' cuir a ſuas ath-chuinge, 's a cliuthacha Dhe ag amana ſuidhichte, na ſeirbheis f hollaſaich, 's os-bar bha e gach am eile 'n deagh ghleus gu urnuigh a dheanadh. Bha mothacha aige gun amharus do thruailleachd a naduir, 's co f huras 's a bha e chum aoma' gu peaca. Air an aobhar ſin, lub e ghlun gu minic ag beulaobh Ri-chathair na trocair, leig e ris am fianuis De diomhaireachd a chridhe, dh'aidich e anmhuineachd fein, 's ghuidh e comhnadh os n'aird a chum a ſtiuradh troi' cheumana dorcha 's ſleamhuin na beatha ſo. Bha e ſan t-ſhuidheacha intin bheannuicht ſin a' deanadh urnuigh ri Dia 'nuair a thainig teachdaire dealruch d'a ionnſuidh le deagh ſgeul o neimh mar ata ſinn a' leubhadh ſan chaibdeil o'm bheil briathradh ar teagaiſg air an tarruing. Cha do mheas e na mhaſladh air a ſtaid urramaich

e fein a chromadh ſios ag cathair na'n gras, no na eaſ-onoir air ard-inbhe ſan armailt e fein aideacha mar pheacair truagh. 'S ged 's maith a dh' fheuta gu'n d'rinn daoine mi-dhiadhaidh fanoid, is tair air a chrabhadh mar a rinn a chlann air Eliſa, 'nuair a thuirt iad ris, " Therig ſuas a chinn " mhaoil, Therig ſuas a chinn mhaoil," gidheadh bhuanaich eiſean na dhleaſnas, 's thug a ſmuaineacha ſo co-fhurtachd 's miſneach da intin gu'm b'fhearr dol gu Neimh le maſladh, no gu h ifrin le cliu. O! eiſempleir thaitneach 's chrabhach! Is a niſe, mo chairdean, buailibh air ar 'nuchd 's freagraibh mi gu neo-chealgach. Nach 'eil ſibh a faicinn gun robh Cornelius na dhuine urramach, cliutach, 's airidh air a cheumana leantuin? Innſibh dhomh air bhi d'ar cridhe niſe air a bhuala' le crabha' mar ata mi 'n dochas, Am bheil ſibh a' gabhail tlachd do ghiulan a ghaiſgich naomha ſo, 's a' miannacha bhur beatha chaithe cos'ail riſin. Mu tha chuis mar ſo ('s gu'n deonaicheadh Dia nan uile ghras gu'm bheil) C'arſon ata ſibh a' gluaſachd air dhoigh ea-cos'ail riſin, 's ata bhur deanadas an aghaidh deanadas an duine mhaith ſo? Tha ſo gam thoirt air m' aghaidh ſan.

2. Dh' fheuchain cia ea-coſmail ris an deagh eiſempleir ſo giulan 's caithe beatha moran tha'n dras ſan armailt.

Bha Cornelius na dhuine crabhach is neach air an robh eagal De. Ach am bheil moran agaibh-ſe mo chairdean ſan t ſhuidheacha intin dhiadhaidh ſo? Am bheil ſibh a' gabhail eagail 's a' criothnacha' ro mhorachd an ti 's airde tha lionadh neimh 's na talmhain le lathaireachd, 's o ſhuil uile leirſineach nach fheudar ni air bith fholach? Fuilingibh d'ar coguis an fhirin innſe, ſibhſe ata ciontach. Nach tearc, ro thearc iadſan nar meaſg tha ſan deagh run ſo. Cha'n ail leum ach beagan ainmeacha do na nithe air am bheil ſibh a' teachd goirrid a thaobh crabhadh.

'S air tus, a thaobh ſtuamachd. Mo thruaigh mo chairdean, nach lionmhor aireamh na muintir 'nar meaſg tha nan coigrich ſeadh na'n naimhdean do chaithe beatha meaſara' 's ſtuama. Cia tric a chluinnear cainnt ſhalach a' teachd amach as bhur beul ni th'air a thoirmeiſg am focal De 's ata eadhon graineil dhoibh-ſan ata gar neiſteachd. Cia mor miann cuid agaibh an deigh òil. Chum an togra' ſina ſhaſucha tha ſibh a' cruinneacha nar buidhne 'n tighean oſda (tha gu tric mar nid do mhiſgeara, 's do dhaoine diomhain) far am bheil ſibh a' milleadh bhur ſlainte, 's a' caithe bhur n airgiod an aimhreit an neo-ghloine 's am miſg. Anns na tighean ſin tha ſibh gu minic a' ſuidhe ri mionnan uabhaſach, 's a' ſein orain *mhi-ſtuama*. Mo chairdean, cha d'rinn Cornelius idir ſo.

Aris tha bhur cionta' thaobh geanmnachd *an-bar*, *'s* ro fhollaſach, air chor 's nach fheudar aich-ſheun. Cia furas bhur tarruing a thaobh le mnathaibh neo-ghlan na creutaire truagh ſin tha ſgaoileadh an lion 's gach ſraid, 's a' mealla' na h uile ag nach 'eil gras gu teicheadh o'n innleachda. Tha ſibh a' gleidhe cuideachd le lethid ſin do mhuintir mi-bheuſach, 's gar toirt fein thairis do dh'an-mianna neo-laghail. Mo chairdean, cha robh ſo ri chuir as leth Chornelius.

Theid ſinn air ar n aghaidh gu ni eile ainmeacha ſam bheil bhur deanadas an aghaidh deanadas an duine dhiadhaidh ſo. Thug a'n deagh chliu ſo air Cornelius gum bu duine e air an robh eagal De, Ach rannſuichibh mo chairdean a niſe bhur cridhe fein, *'s aidichibh an fhirin*, Am bheil fiamh Dhe 'n taobh a ſtigh dhuibh? Am bheil ſibh a' cuir urram air ainm ro naomha, 's air a reachd cothromach. Mo thruagh! nach fheudar aideacha gu'm bheil a chuis air atharacha. Cha'n 'eil eagal De fa chomhair bhur ſul, ach ata ſibh a' fas dan an aingidheachd, 's a' dol air bhur 'n aghaidh le laimh laidir an cionta. Le briathra uaibhreach tha ſibh a' toirt dulan do'n uile chumhachdach 's a ghna cuir eas-onoir air an ainm naomha ſin leis am bheil ſibh air bhur gairm. Mo chairdean, cha d'rinn Cornelius ſo.

A ris, thug Cornelius moran deirce do'n t-ſhluagh. Gheibh ſibh cron domh 's maith dh'fheuta mu chuireas mi bhur ſtaid-ſe 'n co'meas ri ſtaid-ſan a thaobh nach 'eil bhur teachd-a-ſteach ach beag 's le fin nach feud ſibh moran airgiod a chuir amach an obair ſeirc. Tha fios agam gum bheil ſo fior, 's tha aobhar agam a ſmuaineacha 'n deigh lòn a ſholar 's bhur ſgeudacha fein an truſcan glan taitneach mar 's miann ler ceannardan bhur faicinn, nach bi ach fuigheal beag agaibh a chum bhur lamh a ſhineadh amach do'n fheumach. Ach ſan ghnothach ſo fein tha ſibh toilteanach air achmhaſan a thaobh 's gu'm bheil ſibh a ſtruidheadh bhur maoin', cia lughad, an amaideachd 's a' riaracha' bhur n'an-mianna milaghail.

Aon uair eile, 's cuiridh mi crioch air a cho'meas neo-thaitneach ſo. Rinn Cornelius urnuigh ri Dia. Ach mo thruaigh mo chairdean, 's tearc a mhuintir n'ar meaſg-ſe tha cleachdain 'n dleaſnais ſo. Reir cos'lais 's ann ata urnuigh air a fogra' o'n armailt gu tur, 's mallucha, 's mionnan air teachd na h'aite. Tha moran agaibh 's aobhar eagail a' teachd beo as eug'ais urnuigh, 's a' caithe bhur laithean, bhur mioſan, 's bhur bliadhna, gu'n ghlun a' luba' do'n Dia a chruthaich ſibh, no do'n Spiorad Naomha tha amhain comaſach air bhur n anama naomhacha, 's bhur deanadh iomchuidh airſon ionad na'm ſlaitheas. Tha mi labhairt na

firin 'nuair ata mi cuir ſo as bhur leth ; oir, nam biodh ſibh a gnathacha 'n dleaſnais ſo, cuir ſuas bhur n ath-chuinge ag cathair nan gras, cha chluinteadh co-lion uair briathra oilteil, 's mionnan uabhaſach a' teachd amach as bhur beul. Tha e na ghnothuch neo-thaitneach 's anns nach 'eil miſe idir a' gabhail tlachd a bhi toirt achmhaſan duibh air ſeol co-fhollaſach, 's a bhi cuir far comhair nithe anns am bheil ſibh ciontach. Ach tha mi ga leigeil gar coguis fein gu'm bheil mi 'g innſe na firin, 's feudaidh morain agaibh fianuis a thogail, nach do chaomhain mi achmhaſan a thoirt ſeachad 'nuair air an eiſteachd a thug ſibh eaſ-onoir do Dhia, no luaidh ſibh ainm naomha 'n diomhain. Niſe mur a thug mi cheana fa'near a thaobh 's gur e ſo bhur gnathacha tha e neo-chomaſach dhuibh urnuigh a dheanadh ; oir, ata urnuigh 's mionnan aghaidh a cheile mar ata ſolus 's dorchadas, neamh agus talamh. Am feud duine bhi gairm ſgrios a theachd air anam 's air a chorp mar ata moran agaibh-ſe deanadh (le doilgheas tha mi ga aithreis) 's an deigh ſo bhi crabhach 's a' cleachdain urnuigh. Cha'n fheud idir ; oir, na'm b'e ſo a chuis chriothnuicheadh e ro ainm an De mhoir 's cha toireadh e luaidh air ach le h urram 's eagal diadhaidh. Nach biodh e na iongantas duine 'n ceart uair a bhi guidhe ſlainte d' a anam, ach an ath uair, ſgrios ? Aon ni tha mi ſioſrach, mata, iad-

ſan ata ri mionnan gur gann idir ata iad ri urnuigh. B'fhearr gum biodh mallacha 's mionnan, nithe tha co uabhaſach air an cleachdain na b'ainmic ſan armailt. An ſaoil ſibh gu'n dean mionan bhur comhra taitneach, gun cuir iad treubhantas nar gnuis, no gu'm fag iad ar lathaireachd eagalach? Am bheil ſibh am barrail gun dean a bhi cleachdain mallucha 's mionnan duine na ſhaighidear cliuteach 's ainmeil? Mo thruaigh, dhaoine amaideach! cha'n 'eil meas gaiſgich aig fluagh maith 's glic air an neach ſin tha gnathacha mionnan; cha'n 'eil iad ag amharc air mar dhuine treunmhor, miſneachail, a thaobh e bhi *an-diadhaidh* 's aingidh. Am bheil cuimhne agaibh air eachdraidh Gholiah 's Dhaibhi. Bha airde fomhair aig a cheud fhear, a' deana uail a neart 's armachd fein 's thug e *dulan* do Dhia Iſraeil. Bha'n dara fear na oganach ioraſal, crabhach as eugmhais armachd, 's cha robh e ri uail a threiſe *fein* amhuil mar am Philiſtineach uaibhreach ach chuir e mhuinghin an Tighearna nam ſeachd, 's gidheadh, mharbh an t-oganach maoth ſo gun chlaidhe gun ſgiath am fomhair mor ſin a thug maſladh do Dhia na'n ſluagh 's ghearr e dheth a cheann. Leigidh mi dhuibh am *foghna* iomchuidh a dheana dhe ſo. Ach an deigh ſo uile, tha mi 'n dochas nach 'eil ſibh a' cuir peaca 'n gniomh o run dulan a thoirt do Dhia 's do chreide, no dh'fheuchain cia olc 's aingidh

's urrain duibh a bhi. Nam biodh ſo agaibh ſan amharo dh'an-tromaicheadh e bhur cionta ; ach 's ann 's ail leum a ſhaoilſin tha ſibh a' ruith gu peaca, *o dhroch cleachda*, o'n chumhachd a fhuair togra mi-riaghailteach, 's droch eiſempleir os bhur ceann, 's nach 'eil ſibh a' toirt fa'near an cuntart do'm bheil ſibh buailteach. Air an aobhar ſin, mu leigeis ſibh leibh fein an gnothuch a ghabhail gur ſmuainte 's geur bheachdacha air, cha chail mi dochas nach toir ſibh eiſteachd dhurachdach do dheagh chomhairle tha teachd o dheagh run. Fuilinghibh dhomh, mata,

3. Bhur n' earralacha leis na h argumeinte is treiſe bhur beatha leaſacha 's eiſempleir thaitneach Chornelius a leantuin. 'S air tus, thugaibh fa'near gum bheil e air orducha do na h uile dhaoine aon uair bás fhaghail. Tha'm bás 's maith dh'fheuta ni's dluithe dhuibh na tha ſibh am barrail : Tha mac an duine buailteach do mhile cuntart 's ge ta' 'm bás an comhnuidh foſgailt gu luchd turuis a ghabhail a' ſteach tha fagail an t ſhaoghail ſo. Cia ullaicht bu choir dhuinn uile bhi tha gach mionaid d'ar n' aimſir buailteach do bhi air ar ſguaba air falbh leis a bhás 's a bhi air ar caramh an ſeomraiche dorcha' na h uaigh. Ach tha bhur ſtaid ſe, mo chairdean, ni's cuntartaiche no ſtaid muintir air bith eile. Cha'n e amhain gum bheil ſibh buailteach do bhi

air bhur ſpiona' air falbh le tineas ach air bhur gearra ſios leis a chlaidhe. Cha'n'eil fhios cia luath 's a ſheidear an trompaid 's a gheibh ſibh gairm dol amach gus a chath. Bithidh bhur beatha 'n ſin anbar cuntartach, ſgaoilte do dh'ioma gabhadh 's doſguin, gach aon dhiu fa leth a dh'fheudas crioch a chuir air bhur laithean air thalamh. Nach broſnaich a bhi ſmuaineacha air ſo ſinn, mata, gu deagh chaithe-beatha reir eiſempleir Chornelius. 'S mu gheibh ſibh bás (mar a thachair do mhilte) ſan bhlar le'r 'n uile pheacana air bhur ceann, bithidh bhur cor gun amharus ro thruagh. Cha bhi uine 'n ſin gu h aithreachas, no am gu h urnuigh. Tha la na'n gras air dol ſeachad, 's cha phill e 'm feaſd tuille. Cha ghabh Dia trocaireach iochd no truaghas d'ar ſtaid, cha dean fear-ſaoraidh gradhach bhur peacana ghlana' air falbh na fhuil, no aingle coimheadachd bhur n anama ghiulan gu h ionada comhnuidh na'm firein an deigh an ſaoghal ſo fhagail. Air dhuibh a niſe f haicinn, mata, gum bheil beatha gu ſonraicht beatha ſaighidear an-bar neo-chinteach, 's buailteach do dh'ioma' cuntart. Ciod a ghne dhaoine bu choir a bhi annuin 's gach uile cho'-luadar naomha 's diadhaidh. Bithibh air an aobhar ſin crabhach, 's biodh eagal De oirbh a ghna mar a bh'air an duine mhaith ſo, 's mar ſin bithidh ſibh deas gach am fa chomhair bais. 'S ge do gheabh ſibh gairm gu dol amach amhuil mar a

fhuair mac gaiſgeil Ieſe nochdaidh ſibh ſibh fein ſan áraich lan miſnich 's cruadail, *Deut.* xx. 1, 2, 3 4. " 'Nuair a theid thu mach " gu cath an aghaidh do naimhdean, agus " a chi thu eich agus carbaid, agus ſluagh " a's lionmhoire na thu fein, na biodh eag- " al ort rompa', oir tha 'n Tighearna do " Dhia maille riut, a thug amach thu a tir " na h Eiphit. Agus an uair a dhluthaicheas " ſibh ris a chath, an ſin thig an ſagart am " fagas, agus labhraidh e ris an t-ſluagh. " Agus their e riu, Eiſd, O Iſrael, tha ſibh " an diugh a' dol gu cath 'an aghaidh bhur " naimhde: na biodh bhur cridhe fann, na " biodh eagal oirbh, agus na criothnaich- " ibh, agus na biodh uamhan oirbh air an " ſon. Oir tha'n Tighearna bhur Dia a' " dol maille ribh, a chogadh air bhur ſon " 'an aghaidh bhur naimhde, a chum bhur " tearnadh." Cluinnidh ſibh fuaim cog- aidh gun gheilt gun fhiamh 's le'r n ur- nuigh 's armachd, buailidh 's leonaidh ſibh ceann bhur naimhdean mar a rinn Daibhi air ceann an fhomhair le clachaibh mine. 'S mu's e bhur cranchur an la chath a bhi air bhur leigeil a ſios 's tuiteam ameaſg nam marbh, cha bhi ach bhur coga' air thalamh air a cho' liona', bhur deuchain air a crioch- nacha's ſibh fein air bhur n atharacha o aimh- reit, 's o thrioblaid an t ſhaoghail ſo gu bhi cliuthacha Ri na gloir maille ri mal- ſhluagh neimh cian ſaoghal gun chrioch. O cuibhrion bheannuicht gach ſaighidear

crabhach, tha e cuir cath le miſnlch, a' faghail báis an ſith, 's a' teachd beo 'n gloir bhioth-bhuan !

2. Deanabh bhi ſmuaineacha air la uabhaſach a bhreitheanais 's air a gheur chuntas a th'agaibh ri thoirt ſeachad, air ſon bhur ſmuainte bhur briathra, 's bhur gniomhara, fibhſe, bhroſnacha gur caithe-beatha leaſacha, 's a bhi gluaſachd an ceumana 'n duine naomha ſo. Innſeam dhuibh le dearbhachd, gu'm bheil an cruaidh rannſuchaidh, 's neo-bhaigheil a' dluthacha ſan fheudar do'n chinne dhaoine air fad, 's dhuibhſe cuideachd ſeaſamh 'm fianuis cathair bhreitheanais Chrioſd gu freagradh airſon bhur deanadaisſan choluin maith no olc a bha iad. San la uabhaſach ſin bithidh na leabhraichean air am foſgla', 's uile ghniomhara bhur beatha air an deanadh follaſach an ſealla dhaoine 's aingle. An ſin bithidh uile dhroch ſmuainte bhur cridhe, uile dhroch bhriathra bhur beoil, 's uile dhroch oibre bhur lamh-air an toirt gu ſolus, 's binn ſhiorruidh air a toirt amach do'n reir. Cia, mo chairdean, mar a bhios ſibh comaſach air ſeaſamh 'n am na cruaidh dh fheuchain ſin ! cia mor luach deagh choguis air an la ſin ! 'nuair a bhios ſibh ag oſnaich le doilghios cridhe, glaodhaich ris na beantadh bhur folach o ghnuis fheargach an De mhoir ſin 's air ainm naomha air an do chuir ſibh gu tric eaſ-onoir. Cia mar a ghuidheas ſibh, ach

an diomhain gun robh agaibh caithe-beatha naomha, coſmhail ris an duine mhaith ſo 's gun do ghluais ſibh na cheumana, Co 's urrain innſe gheilt 's an uamhain a mhothaicheas ſibh an taobh a ſtigh am biora' dh'fhuilingheas ſibh o achmhaſan coguis ſan am ſin mur dean ſibh a niſe bhur beatha leaſacha 's ullacha iomchuidh fa chomhair an la mhoir 's eagalaich ſin.

3. Deana' bhi ſmuaineacha gu cudtromach air dorain-ifrin, bhur co-eigneacha gu h aithreachas a chuir an gniomh, 's bhur beatha chaithe, coſmhail ris a duine dhiadhaidh Cornelius. An deigh do'n bhreitheanas a bhi ſeachad, 's a bhinn uabhaſach ſin teachd amach, " Imchibh uam-ſa, ſibh-" ſe, tha malluicht gu teine bith-bhuan." Bithidh na h aingidh air am fogradh gu lochan tha loſga' le teine 's pronaſc, far nach báſuich a chnuimh 's nach muchar an teine 'm feaſd. Anns a phrioſan bhronach dorchadais, 's an-dochais ſin tha peacaich nach d'rinn aithreachas a' fulang dorain do labhairt, air an ſior chlaoidh leis an diabhol 's aingle, 's gach ball diu air an cradh, 's air am biora' leis an amhghar 's mo, 's leis na pianta 's geire. Bithidh an t ſhuil adhaltranuch air a cuir amach an iomal dorchadais, an teanga bha cleachdain mallucha 's mionnan, air a criona' le laſraichibh teinteach, 's am boinne uiſge 's lugha air aichſheun dhi dh'fhuaracha teas neo-fhulang-

ach, 's an corp a bh'air a thruailleadh le miſg, 's neo-ghloin air a loſga ſuas mar adhailt teine. 'S ni eile tha fathaſd ni's meaſa 'ge nach 'eil toil-intin a pheacaidh ach a mairichdin car tamuil tha'm peanas tha teachd na lorg gun chrioch, oir, tha deatach dorain na muintir a th'air an dite dol a ſuas gu brath 's gu brath (mar ata 'n ſcrioptuir ag innſe) 's cha'n 'eil fois aca la no dh'oiche. Cha'n 'eil trioblaid an tſhaoghail ſo mairichdin an cumantas ach tri fichead bliadhna 's a deich, oir, ma mhaireas iad gu ceithir fichead, gidheadh, aig ceann na h uine ſin theid iad ſios leinn do'n uaigh, 's cha chuir iad dragh oirn tuille ni's mo. Ach tha dorain ifrin neo-chriochnach a' mairichdin an deigh do dheich mile uair, deich mile do linntibh s do dh'aimſir dol ſeachad. 'S co, mo chairdean, 's urrain comhnuigh le teine bith-bhuan? Cia eagalach an ni tuiteam an lamhan an De bheo! O bithibh, mata, glic 'n am, 's thugaibh fa'near an fhirin chudtromach ſo, chum 's gun teich ſibh o'n fheirg ata ri teachd. O'n cheart uair ſo gabhaidh bhur ceud dheirrineach do mhionnan, *do chluich air chairtean*, do mhiſg, 's do neo ghloine. Bithibh ſtuama, bithibh geanmnaidh, bithibh meaſara'; gleidhibh naomha la na ſábaid, teichibh o dhiomhanas ſaoghalta, o dhroch co-luadar. Cuimhnichibh gum bheil ſibh ag Crioſd nar ſaighideara' 's gu'n robh ſibh air bhur gabhail a ſteach fo'n

bhrataich aige-ſin an am bhur baiſte. Mhodaich ſibh a bhi taireis, dileas d'a, 's cha'n fheud ſibh tionda' le naimhdibh. Cuiribh umaibh, mata, uile armachd Dhe chum 's gu'm bi ſibh comaſach air ſeaſamh 'n aghaidh cuilbheartachd an diabhoil. Seaſaibh uime ſin, air bhi d'ar leaſruidh crioſluicht mu'n cuairt le firin 's agaibh eudaidh-uchd na fireuntachd 's ullacha ſoiſgeul na ſith mar bhroga d'ar coſaibh; os-cionn gach uile gabhail ſgiath a chreide leis am bi ſibh-comaſach air uile ſhaighde teinteach an droch aon a choſga'. 'S glacaibh clogaid na ſlainte, 's claidhe 'n Spioraid ni 's e focal De.

4. Deanadh bhi ſmuaineacha air aoibhneas neimh, 's air a choran ghloir nach terig am feaſd a th'air, a thaſgaidh ſhuas fa chomhair gach ſaighidear fireunach aig Ioſa, ſibhſe, dhuſga' gu caithe-beatha diadhaidh a reir eiſempleir an deagh cheannard cheud ſo. Chuir, mo chairdean, Cornelius cath maith, choimhead e 'n creide, dhearbh e dhilſeachd d'a mhaighſtir choiſrig ſe e fein do ſheirbheis, 's tha e niſe air dol a' dh'fhaghail a dhuais, 's air ſuidhe ſios maille ri miltibh do ſpiorada beannuicdt am flaitheas na gloir, a' feithe ath-theachd Chrioſd a thoirt breith air an t ſhaoghal, 'nuair a gheibh e coran maiſeach o laimh a Thighearna air nach tig a chaoidh ſmal. 'S co dhiu tha ſibh am barrail tha e niſe na aobh-

ar gairdeachais no broin d'a gun robh a chaithe beatha air thalamh naomha neolochdach, 's a reir aitheanta 'n Tighearna. Gun amharus na aobhar gairdeachais oſcionn ſmuainte thaobh 's gum bheil ſonas ſiorruidh air a chuir fa chomhair, 's e fein amhain a' feithe breitheanais an la mhoir gu aite-ſuidhe ghabhail ameaſg naoimh 's aingle 's na neamha 's airde. O! 'n dochas taitneach air nithe glor'mhor ri teachd. Biodh agaibh-ſe caithe-beatha 'n duine ionraic ſo, 's bithidh bhur crioch dheirrineach coſmhail ri chrich ſan. Tha ard cheannard bhur ſlainte Ioſa Crioſd cheana air dol a ſuas gu neimh, 's air ſuidhe ſios ag deas laimh an Athar air ri-chathair a ghloir ag ullacha ionada comhnuidh air ſon fhior luchd muintir am maiſe 's an gloine tha do labhairt, far am bheil aite ſuidhe air a dheaſacha dhuibhſe mar an ceadn', 's an teid coran gloir a chuir air bhur ceann mu ni ſibh ach gleachd air ſon na buaidh, *'s luath ghair a* dheanadh os-cionn bhur naimhde ſpioradail an ſaoghal an diabhol 's an fheoil. Pillibh, pillibh, mata o'r droch ſhlighe chum 's gum bi ſibh air bhur teaſairgin o dhorain ifrin, 's air bhur n aiſeag gu rioghachd ſhiorruidh Mhic gradhach Dhe. Tha gairdeuna trocair fathaſd ſinte amach gu gabhail ruibh an cairdeas. Cha'n 'eil tlachd aig Dia idir am bàs nan aingidh, ach 's roghnuicheadh leis gun deanadh iad aithreachas, 's a bhi beo. Tha'n Tighearna

Ioſa toileach gabhail ruibh mar a luchd muintir 's bhur peacana' ghlana air falbh na fhuil luachmhor, 's tha'n Spiorad Naomha ghna tairgſe bhur neartucha mu ni ſinn a chomhna' iarruidh le durachd. Pillibh, uime ſin o'r droch ſhlighne, c'arſon a bhá-ſuicheas ſibh nar peaca. 'Sa chum gu'm biodh an t-iompucha ſo o ſhatan gu Dia air oibreacha annaibh gu h iomlan cleachdaibh tha mi guidhe oirbh bhur lamhan 's bhur cridheachan a thogail a ſuas gu tric an urnuigh dhurachdach ag cathair nan gras gun deana' eiſean ata comaſach aigni 's *toil choirbte* dhaoine riaghladh bhur n aigne 's bhur toil a thionda gu diadhachd. O! cuiribh bhur n ath-chuinge ſuas airſon trocair fhad 's ata trocair ri faghail. An diu 'm feadh 's a ghoirrear an la dheth gabhaibh ri tairgſe na ſlainte, mu'm bi teud airgiod na beatha air fhuaſgla, no mhios óir air a briſte 'nuair a philleas an duſlach gus an duſlach mar a bha e. 's an ſpiorad gu Dia thug ſeachad e. Deanaibh urnuigh a ghna leis an duine chrabhach Cornelius. Cha'n 'eil aite air bith neo-iomchuidh airſon an dleaſnais ſo, gu ſonraicht an earrain ſin dheth a th'air a dheanadh ſuas do dh'ath-chuinge ghoirrid ri Dia o theas gradh a chridhe. Feudaidh ſo bhi air a cho'liona' 'nuair a dh'imicheas tu air an t-ſhlighe 'nuair a ſhuidheas tu gu biadh, 'nuair a luigheas tu ſios, 's 'nuair a a dh'eighreas tu ſuas. / Bithibh cuideachd curamach ann a bhi dol tric gu tigh Dhe,

far an cluinn ſibh fhocal naomha air a leugha 's air a ſhearmonacna meadhona 'ta gu mor gu bhur cuideacha gu trial air an t-ſhlighe threoruicheas gu neamh. Os-bar tha e feumail eolas iomchuidh fhaghail air nadur, crioch, 's ſochairean ſacramuint Suipeir an Tighearna 's ſibh fein ullacha do reir a chum a gabhail air mhodh urramach. 'S a chum gu'm faigheadh ſibh ceart bhreitheanacha air an diomhaireachd ſpioradail 's neamhaidh ſo, 's co iomchuidh 's ata i gum biodh ſibh nar luchd co-pairt do ſhochairean co-cheangal nan gras. Thugaibh fa'near gu maith nadur, 's ceanglaichean bhur moide baiſte 's an co-cheangal a rinneadh eadar Dia 's bhur n anama 'nuair a bhaiſteadh ſibh do Chrioſd 's a rinneadh ſibh n'ar buil do eaglais fhaicſinneach. Bha tri nithe 'n ſin air a ghealtuin, 's air a mhoideacha n' ar n ainm. 1. Gun ach-ſheuna ſibh an diabhol, 's uile oibre, mor-chuis, 's diomhanas an t ſhaoghail aingidh ſo, 's uile an-mianna peacach na feola. 2. Gun creideadh ſibh gach punc a bhuineas do'n chreide Chrioſduidh. 3. Gu'n coimheada ſibh toil naomha Dhe 's aitheanta, 's gun gluaiſeadh ſibh annta re uile-laithe bhur beatha. Be ſo bhur co-cheangal ri Dia, 's leis an aidmheil ſo bha ſibh gu moch air bhur gabhail nar ſaighideara do Chrioſd. An lorg ſo, mata, thionſguin Dia ruibh an co-cheangal, rinn e ſibh n'ar buil do chorp diomhair a Mhic ionmhuin, roghnuich e ſibh mar a

chlann le h uchd-mhacdachd, 's thuge dhuibh coir air oighreachd neimh. Nife, 'm bheil ſibh a' cuimhneacha a' cho cheangail ſo, 'n bheil ſibh a' teachd beo reir na'n ceanglaichean fo'n tainig ſibh ? Am bheil ſibh ri h athreachas treibh-dhireach co lion uair 's ata ſibh a briſeadh moidean bhur baiſte, 's am bheil mothacha agaibh gu'n do chail ſidh coir air na ſochairean luachmhor ſin a bhi an Crioſd, an Dia 's air an t-ſhlighe gu neimh co tric 's a' pheacaicheas ſibh gu dana ? 'S am bheil ſibh do rire ri h aithreachas, a' creidſin 's a' toirt umhlachd do'n t ſhoiſgeul ? Mu tha ſibh a' deanamh ſin, tha ſibh iomchuidh 's ullaicht gu corp 's fuil Chrioſd a ghabhail an ſacramaint naomha ſuipeir an Tighearna os-bar as eugmhais aithreachais creide 's umhlachd nithe ſonraicht a th'air iarruidh 's air a mhoideacha aig am bhur baiſte, tha e neo-chomaſach gu'm feud ſibh Dia thoileacha, no bhi iomchuidh dol gu bord an Tighearna.

A cho-dhuna', beachdaichibh gu tric, mo chairdean gradhach air meud gloir 's ſonais an t ſhaoghail neamhaidh. Tha fath 's cothrom agaibh air ſo dheanamh, ni bheir tairbhe 's ſólas d'ar n anam 'nuair ata ſibh air freiceadan an am toſdach 's ſoleimte na h-oiche, 'nuair a ghabhas trom chadal greim do dhaoine s ata gach ni mur timchiol ſamhach 's uabhaſach. An ſin feudaidh ſibh gu'n neach a chuir dragh oirbh bhur

ſuilean a thogail a ſuas ris na ſpeuran tha dealruch le lochruin ſoluis, 's le h urram aoradh dheana' do'n ti tha gabhail comhnuidh ſan ionad ſhona ſin, ſgeudaicht le morachd agus gloir gun cho'meas, 's a bhi ſmuaineacha *obair luchd turuis ſgith an t-ſhaoghail*, cia taitneach obair luchd aiteachaidh an t-ſhaoghail bheannuicht ata ſhuas, ſeach cor luchd turuis ſgith na beatha ſo, do'n fheudar ioma' cruadal 's d'fheuchain fhulang fhad 's ata ſinn air chuairt ann. Dheanadh bhi toirt faſgadh do lethid ſin do ſmuainte naomha 's taitneach bhur n aigne thogail bhar nithe diom-buan an t-ſhaoghail ata lathair, 's bhur miann 's bhur togra' bheothacha 'n deigh ſonas nam flaitheas; bhur gleidhe o bhuaire, 's bhur neartucha 'n aghaidh ſeoltachd an diabhoil. Fadheoidh bheireadh bhi toirt caidreamh do ſmuainte mar ſin ſólas ſeachad fo ſgios 's amhghar na beatha ſo; miſneach a chumail a ſuas fo gach an-ſhocair 's mi-ghoirreas a th'air an tilge n'ar cranchar, 's ghiulaineadh ſibh iad le foighdin's co-fhurtachd; 's air dhuibhſa bhi faghail ſólas 's miſneach o gheallana Dhe bheir ſibh fa'near gu'm bheil bhur n uile ſhaothair, fhaire, 's phianta tha ſibh an curſa' freaſdail an Tighearna fulang an ſeirbheis bhur Ri 's bhur rioghachd air a cheann fo dheirre, tionda' amach a chum bhur n ard ſhonas ſhiorruidh, le ſtriochda' do thoil De, chi ſibh gu'm feud bhur n uireas'uidh do fhois, do bheartas, 's do

ghoirreas an t-ſhaoghail ſo, bhi na'm meadhona gur n uimeacha fa chomhair fois, urram 's aoibhneas an t-ſhaoghail ata ri teachd. Gabhaibh, mata, le ciuneas ris na briathra comhairle 's earrail ſo, tha miſe toirt ſeachad leis an tuille durachd, 's a' guidhe eiſdeachd a thoirt doibh, a thaobh 's gur maith dh'fheuta nach faigh mi fath no cothrom a ris gu labhairt ruibh air an doigh ſo. Tha ſibh gu ſo fhagail gu goirrid, 's ri bhi air bhur ſuidheacha 'n aite eile, 's'nuair a ſmuainicheas ſinn a luithead ni dh'fheudas tachairt ſan bheatha neo-chinteach ſo, cha'n 'eil fhios am faic ſinn gnuis h aon a cheile air an doigh fhollaſach ſo gu brath tuille gus an tig an t am an nochdar ſinn air fad ag lathair cathair bhreitheanais Chrioſd gu freagradh airſon ar gniomhara air thalamh. 'S O! ciod an taiſbean uabhaſach, ciod an choinneamh bhrònach a bhios an ſin mur gabh ſibh a niſe ri'm chomhairle 's tora' thoirt amach iomchuidh airſon aithreachais, oir, 's fheudar dhomh an ſin tionda 'm fhear-caſaid n'ar 'n aghaidh 's fianuis a thogail gu'n tug mi rabha dhuibh teicheadh o'n fheirg ata ri teachd, 's gu'n do chuir ſibhſe mo chomhairle uile 'n neo-bri 's nach b'ail leibh gabhail ri'm achmhaſan. Ach, mo chairdean, tha dochas agam ri nithe 's fearr uaibhſe, 's nithe tha leantuin ſlainte ged' ata mi mar ſo labhairt.

Co-dhunaidh mi niſe 'n t-iomlan le earrail no dha thoirt do na daoine uaiſle tha nan ceannarda ſan armailt.

Tha mi fioſrach gur e bhur miann bhur daoine fhaicinn an ordu' maith, an ſgeudacha taitneach, 's an deagh fhoghlum, gu'm bheil ſibh a' deanamh bhur dicheal a chum an togail a ſuas gu coga' 's fear ghleus, meas a bhi aca oirbhſe 's urram a thoirt do'n Ri. Tha ſibh ri ſo gu maith, ach tha mi 'n earbſa nach 'eil ſibh a' ſtad an ſo. 'S aithne dhuibhſe, dhaoine uaiſle, bhur dleaſnas fein, ach ceudaichibh dhomh an earrain chudtromach ſin dheth a chuir n'ar cuimhne faire theann a dheanamh air giulan 's beuſan na'n ſaighideara tha fodhaibh. Dh'aontaich an ceannard crabhach Cornelius ſo thoirt fa'near (mu'm bheil air innſe dhuinn) ag an robh ſaighidear diadhaidh a lean e, 's feudaidh ſinn a ſmuaineach gu'm be 'n eiſempleir thaitneach 's an co-luadar ſtuama' chuir a mhaighſtir roimhe b'aobhar gu'n robh aige-ſan deagh bheuſan 's gluaſachd naomha. Biodh an ceannard treunmhor 's oirdheirc ſo agaibh mar rioghailt ſtiuradh; triallaidh an ceumana ghaiſgich ainmeil ſo 's thugaibh air bhur n iochdarain a bhi glic, maith, le'r n ordu' 's eiſempleir. Co s urrain innſe ciod a ghloir a ſhruthas do Dhia, cia mar a ſhoirbhicheas leis an armailt, 's gach cuis, 's ciod an ſólas a dh'eighreas an intin a lethid ſin do cheannard a bhios faicileach air coſg a' chuir air an olc,

gu ſonraicht aingidheachd uamhara mar ata mallucha 's mionnan a chum am bheil am buaire 's lugha' mar a dh'innis mor Dhuic aon uair roi ſo da ſhaighideara. A thaobh, mata, gum bheil ſaighideara gu tric buailteach do'n pheaca ſo, 's ga chuir an gniomh gu follaſach, bhiodh e fhuras a mhuintir tha ciontach a thoirt gu peanas, 's mar ſo a chumail fo chois. Nan nochda ceannardan feachd am fuath do mhionnan 's gruaim a chuir orra ris a mhuintir a chluinneadh iad ri ſin, dh'fheuda ſo moran a dheana chum coſg a chuir air, ach dheanadh bhi toirt ciontaich gu naire fhollaſach air uairibh 's gu peanas, fhogra air falbh gu tur. Air dhuibhſe, dhaoine uaiſle, ſo ghabhail gur ſmuainte, tha mi 'n dochas gun cumſibh ſuas urram Dhe air an d'rinneadh dimeas le bhi deanadh bhur dicheal gu coſg a chuir air a pheaca uamhara ſo, 's mu thaſibh a deanadh ſo, 's ag oireapacha gach earran eile d'ar dleaſnas a thaobh Dhe 's dhaoine cho'liona gheibh ſibh ſólas o bhi gnathacha ſo eadhon ſan bheatha tha lathair, 's 'nuair ata ar coga' air a chriochnocha bhos air thalamh bithidh ſibh air bhur n-arducha ameaſg armailt Tighearna nan ſlogh, 's cliuthaichidh ſibh e le luathghair, ſhiorruidh an rioghachd neimh.

Ni gu'n deonaicheadh Dia do throcair neo-chriochnach air ſga toilteanas ard-cheannard bhur ſlainte Ioſa Crioſd, dhaſan, maille ris an Athair 's an Spiorad Naomha tha beo 's a rioghcha aon Dia, ſaoghal gun chrioch. *Amen.*

BRIATHRA DIADHAIDH AIR AN CUIR A SUAS MAR ATH-CHUINGE GHOIRRID, AIR AN TARRUING A LEABHAR NAN SALM.

Airſon Maitheanais Peacaidh.

DEAN trocair oirn O Dhe 'n deigh do mhoir mhaitheas a reir lionmhoireachd do throcair dean air falbh mo chionta.

Nigh mi gu tur o'm aingidheachd, 's glan mi o'm pheaca.

Pill do ghnuis o'm pheacana, 's cuir as m-uile dhroch ghniomhara.

Tha mo dhroch ghniomhara buathacha 'm aghaidh: O bi-ſa trocaireach do'm eaſaontas.

Pill miſe, O Thighearna 's teaſairg m'anam: O ſabhail mi air ſga' do throcair.

Airſon Grais.

TEAGAISG dhomh do ſhlighe, O Thighearna, 's gluaiſidh mi ann a'd t'fhirin : O ceangail mo chridhe riutſa chum 's gu'm bi eagal t-ainm orm.

Cruthaich annam cridhe glan, O Dhe, 's ath-nuadhaich ſpiorad ceart an taobh a ſtigh dhiom.

Tionda' air falbh mo ſhuile air eagal 's gun amhairc iad air diomhanas 's beothaich mi ann a'd' ſhlighe.

Co 's urrain innſe co-lion uair 's ata e peacacha ? O ! glan miſe o'm chionta dhiomhair.

Gleidh do ſheirbhiſeach mar an ceadn o pheaca dana, air eagal 's gu'm faigh iad lamh an uachdar os mo chionn ; mar ſo bithidh mi neo-thruaillidh, 's neo-chiontach o mhor pheaca'.

URNUIGH *air a toirt o'n* SCRIOPTUIR *naomha 'n aghaidh Mionnan, Breagan, 's Droch Cainnt.*

O THIGHEARNA, 's tu Dia na firin, 's as eug'ais eaſontais, cuir freacadan fa chomhair mo bheoil, 's cuir t eagal ann mo chridhe chum 's nach toir mi chaoidh

eaſ-onoir air ainm mo Dhe, nach mionnaich mi air gu h eucorach, 's nach toir mi t ainm an diomhaineas, teaſraig m'anam, O Thighearna, o bhilibh breugach 's o theangaidh mhealtach. Dion mi o'n chridhe tha dealbh ſmuainte aingidh, o fhianuis bhreugach; 's uaithe-ſan ata cuir eaſ-aonachd ameaſg bhraithre. Biodh gach uile ſhearbhadas, 's corruich 's fearg, 's ard ghlaodhaich, 's droch cainnt air a chuir air falbh uam maille ris gach uile mhi-run a chum 's nach deanam olc do'm choimhearſnach, 's nach togain droch ſgeul air mo choimhearſnach. Deonaich ſo tha mi guidhe ort air ſga' Ioſa Crioſd. *Amen.*

Airſon Meaſarachd Geanmnachd's Stuamachd.

ODHE uile thoirbheartaich tha toirt lo'n do gach uile fheoil; aig am bheil do throcair a' mairichdin gu brath.

Deonaich co dhiu dh' itheas no dh'olas, no ciod air bith eile ni mi, gun dean mi na h uile chum do ghloir.

Teagaiſg mi O Thighearna, teachd beo gu meaſara ſan t ſhaoghal ata lathair gun a bhi ga mhi-chaithe.

An aire thoirt dhomh fein air eagal uair air bith gum bi mo chridhe fo uallaich le geocaireachd 's miſg.

Gleidh mi o an-bar fiona, o gheocaireachd, 's o photaireachd, 's o'n mhuintir tha ga-

bhail iongantais nach 'eil mi ruith leo gus a cheart neo-meaſarachd.

Glan mi o uile thruailleachd na feola 's an ſpioraid, a chum 's gu'n co-lion mi naomhachd ann a'd 't eagal-ſa mo Dhia 's gun gleidhe mi mi fein neo-thruaillidh o'n t ſhaoghal.

Na gabha' ſannt na colla, no an-mianna na feola greim dhiom, 's na toir do ſheirbhiſeach thairis do dh'intin dhana.

Mar 's e ar corp teampul an Spiorad Naomha ata annain, a th'againn uatſa ar Dia, 's cha leinn fein ſinn, ach tha ſinn air ar ceannuch le luach ; deonuich uime ſin gu'n gloraich ſinn thuſa ler corp 's ler nanam 's leatſa.

A chum air do lamhan glan 's do chridhe glann a bhi againn, 's caithe-beatha neo-thruaillidh gu'm faigh ſinn beannacha uatſa Dia ar ſlainte, trid Ioſa Crioſd. *Amen.*

CRIOCH.

21 AP 65